

จุลสาร

สวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน

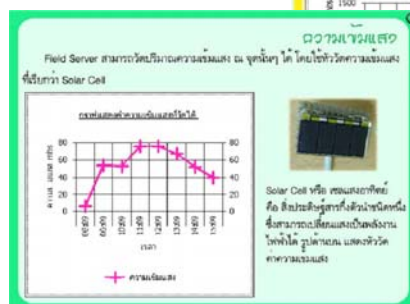
ก.07-150

ปีที่ ๕ ฉบับที่ ๑

มกราคม - กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๕๓

ISSN - 1685-7771

อบรมการใช้ระบบโทรมาตร (Field Server) กับงานสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน ครั้งที่ 2 ณ โรงเรียนจิตรลดา วันเสาร์ที่ 20 ธันวาคม 2546

โครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริฯ ร่วมกับศูนย์เทคโนโลยีอิเล็กทรอนิกส์และคอมพิวเตอร์แห่งชาติ (NECTEC) จัดประชุมและอบรมการพัฒนากระบวนโทรมาตร (Field Server) เพื่อติดตามเรื่องการตรวจวัดอุณหภูมิ ความชื้น และแสง ในพื้นที่ศึกษาผ่านระบบเครือข่าย ครั้งที่ 2 ที่โรงเรียนจิตรลดา และได้นำเสนอข้อมูลวิเคราะห์จากเครื่อง Field Server ผ่านระบบเครือข่ายให้กับผู้เข้ารับการอบรมได้ดูข้อมูลจริงด้วย ในครั้งนี้มีโรงเรียนที่เข้าร่วม การอบรมการใช้ระบบ จำนวน 22 โรงเรียน

ทั้งนี้โรงเรียนที่ได้เข้าร่วมการฝึกอบรมการใช้ระบบโทรมาตร (Field Server) จะเป็นโรงเรียนนำร่องในการนำข้อมูลที่ได้นำมาใช้ศึกษาผลกระทบและนำข้อมูลที่ได้นำพัฒนาในเรื่องของพันธุกรรมพืชต่อไป

ในเล่ม

ถ้อยแถลง	2
แนะนำที่ปรึกษาฯ	2
ข่าวสมาชิกฯ	3-4
ก้าวไกลไปกับเทคโนโลยี	
ชีวภาพ	5
Plant In Focus	6
เปิดกรรกลางบ้าน	7
บทความผู้ทรงคุณวุฒิ	8-9
พรรณไม้นามู	10
สรรสร้างจากสมาชิก	11
พฤกษารรณศิลป์	12
สรรหามาฝาก	13
สรรพสิ่งล้วนพันเกี่ยว	14-15
มูมนี่มีรางวัล	16

ถ้อยแถลง

นี่ก็ก้าวเข้าปีที่ 9 แล้วนะค่ะสำหรับ จุลสารสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน พี่และทีมงานคนนะค่ะ

เป็นใจกันบ้างคะสำหรับปีที่ผ่านมาน้องๆ เป็นเด็กดีของพ่อแม่ และสังคมหรือยังคะ ถ้ายังก็คงไม่สายที่น้องๆ คิดจะเริ่มเป็นเด็กดีนะค่ะ เพื่อให้พ่อแม่ภูมิใจนะค่ะ

ฉบับนี้พี่ก็ได้ทำการปรับปรุงและเพิ่มเติมเนื้อหาอีก 4 หน้า คงจุใจ สำหรับสมาชิกฯ ที่มีความสนใจในจุลสารนะค่ะ หน้า 1 ก็จะมีบทความก้าวหน้า ในการประชุม Field Server ครั้งที่ 2 ที่ผ่านมา ส่วนหน้าที่เพิ่มก็จะมี หน้าที่ 14-15 เรื่องสรรพสิ่งล้วนพันเกี่ยว หน้าที่ 4 ก็จะเป็นข่าวสมาชิก เทคโนโลยี สีเขียว ก็จะเป็นหน้าที่ 5 และเพิ่มหน้าที่ 6 เป็นเรื่อง Plant In Focus อยากเปิดดูหน้า ต่อไปแล้วละซิ ว่ามีเนื้อหาอะไรเพิ่มเติมขึ้นมาบ้าง ก็ลองติดตามดูนะค่ะ แล้วพบกันใหม่ฉบับที่ 2 เดือนเมษายน

แนะนำที่ปรึกษาและประธานงาน โครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืช อันเนื่องมาจากพระราชดำริฯ

ประวัติ

ชื่อ - สกุล : นายเมืองแก้ว ชัยสุริยะ

ตำแหน่งรับราชการ-ทำงาน(สุดท้าย) : ผอ. สถานีทดลองเกษตรที่สูงวาวี เชียงราย กรมวิชาการเกษตร

ตำแหน่งปัจจุบัน : ที่ปรึกษาและประธานงานโครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริฯ

โรงเรียนสมาชิกที่รับผิดชอบ : โรงเรียนสมาชิกสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน จังหวัดเชียงราย จังหวัดเชียงใหม่

หน้าที่รับผิดชอบ :

- ให้คำปรึกษาแนะนำการดำเนินงานโครงการ
- เยี่ยมเยียนการดำเนินกิจกรรมโครงการ พื้นที่สถานีทดลองเกษตรที่สูงวาวี
- เยี่ยมเยียนให้คำแนะนำโรงเรียนสมาชิกสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียนจังหวัดเชียงราย จังหวัดเชียงใหม่

ที่อยู่ : สถานีทดลองเกษตรที่สูงวาวี ตู้ ปณ.5 อ.แม่สรวย จ.เชียงราย 57180

ที่บ้าน : 246/3 หมู่บ้านภูคอย ต.หนองจอบ อ.สันทราย จ.เชียงใหม่ 50210

โทร : 0 5360 5932 ต่อ 101 , 0 1764 2192

ชาวสมาชิก

เยี่ยมชมโรงเรียนสมาชิกสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน

คณะที่ปรึกษาโครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริฯ พร้อมด้วยคณะเจ้าหน้าที่โครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริฯ ได้ไปเยี่ยมชมการดำเนินงานสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน ของโรงเรียนสมาชิกฯ เขตกรุงเทพฯ ปริมณฑล ภาคกลาง และภาคเหนือตอนล่าง ในจังหวัดนครสวรรค์ พิจิตร กำแพงเพชร สุโขทัย เพชรบูรณ์ และอุดรดิตถ์ ได้เข้าพบผู้บริหารโรงเรียนและ คณะกรรมการดำเนินงานพร้อมทั้งได้ทำความเข้าใจเกี่ยวกับ การดำเนินงานในระยะห้าปีที่สาม และแนวทางในการเข้าร่วม นำเสนอผลงานในปี 2548

ตรวจข้อมูลพรรณไม้โรงเรียนสมาชิกฯ

คณะนักพฤกษศาสตร์ จากโครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริฯ ได้เดินทางไปตรวจสอบความถูกต้องข้อมูลพรรณไม้ในโรงเรียนสมาชิกฯ ที่รับป้ายพระราชทานแล้วในภาคอีสาน ภาคกลาง และภาคเหนือตอนล่าง เพื่อให้จัดทำข้อมูลพรรณไม้ที่มีอยู่ ให้ถูกต้อง มีการดำเนินงานชัดเจน และเป็นแหล่งข้อมูลสำหรับการเรียนรู้ให้กับนักเรียน และโรงเรียนสมาชิกอื่นๆ ในพื้นที่ ใกล้เคียงต่อไป

การจัดอบรม “กระบวนการเรียนรู้แบบบูรณาการ”

วันที่ 5-7 ธันวาคม 2546 โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษา กรุงเทพฯ ได้จัดการฝึกอบรม “กระบวนการเรียนรู้แบบบูรณาการ” ณ เกาะเสม็ดสาร อ.สัตหีบ จ.ชลบุรี คณะอาจารย์ในโรงเรียน 30 คนเข้ารับการอบรม และ ดร.พิศิษฐ์ วรอุไร เป็นวิทยากร เป็นการฝึกการใช้กระบวนการเรียนรู้แบบบูรณาการสู่นักเรียนต่อไป

การประชุมกลุ่มสมาชิกสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน

วันที่ 26 ธันวาคม มีการจัดประชุมกลุ่มสมาชิกสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน จังหวัดหนองบัวลำภู โดยเชิญผู้บริหารโรงเรียนมาร่วมประชุม รองผู้อำนวยการเขตพื้นที่การศึกษา จังหวัดหนองบัวลำภู เขต 2 ได้บรรยายพิเศษเกี่ยวกับแผนงานและบริหารจัดการภายในโรงเรียน หลังจากนั้นโรงเรียนสมาชิกแต่ละโรงเรียน ได้มานำเสนอความก้าวหน้าในการดำเนินงานพร้อมทั้งปัญหา และอุปสรรคในการทำงานในช่วงบ่ายได้แบ่งกลุ่มคณะผู้บริหารให้ระดมความคิดในหัวข้อต่างๆ เช่น การจัดทำภูมิทัศน์ การจัดการกลุ่มโรงเรียนสมาชิกฯ ฯลฯ วามีแนวคิดวิธีการอย่างไรและนำเสนอในที่ประชุม และสรุปผลในตอนท้ายการประชุม

วันที่ 13 มกราคม 2547 โรงเรียนสมาชิกสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน กรุงเทพฯ และจังหวัดใกล้เคียง กลุ่มที่ 4 ได้จัดประชุมกลุ่มที่โรงเรียนไพฑูริย์ศึกษา โดยแต่ละโรงเรียนได้นำเสนอความก้าวหน้าในการศึกษาพืช ที่ทางโรงเรียนได้เลือกไว้เพื่อเตรียมนำเสนอผลงานในปี 2548 มีที่ปรึกษาโครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริฯ และกลุ่มสมาชิกฯ ร่วมสังเกตการณ์กันฟังและให้แนวทางเพิ่มเติม

งาน “จันทร์เจ้าวิชาวาร”

วันที่ 16 และ 17 มกราคม 2546 โรงเรียนอนุบาลจันทร์เจ้า ได้จัดงาน “จันทร์เจ้าวิชาวาร” ครั้งที่ 5 ประจำปีการศึกษา 2546 เป็นการนำเสนอภาพรวมของนิทรรศการและโครงการ “การพัฒนาทักษะกระบวนการคิดโดยการสอนและการเรียนรู้แบบสร้างองค์ความรู้ผ่านหน่วยพหุปัญญาเรื่อง “สี เส้น รูป และรูปทรง : รากฐานของสรรพสิ่งรอบตัวเรา” ซึ่งเป็นผลการดำเนินงานปฏิรูปการศึกษาของโรงเรียนอนุบาลจันทร์เจ้า โดยมีงานพัฒนาหลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอนที่ดำเนินงานในปีการศึกษา 2546 คือ “การศึกษารูปลักษณะทางพฤกษศาสตร์ของ 99 พันธุ์ไม้ในสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียนโรงเรียนอนุบาลจันทร์เจ้า”

สวัสดิ์กะ สมาชิกสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียนทุกท่าน เปิดคอลัมน์ใหม่ในฉบับนี้ เพื่อให้สมาชิกฯ ใช้เป็นศูนย์กลางข่าวของเพื่อนสมาชิกฯ ที่จะเล่าสู่กันฟัง (อ่าน) เริ่มต้นด้วยการแจ้งข่าวสมาชิกใหม่กันก่อนนะคะ ปัจจุบันเรามีสมาชิกรวม 512 โรงเรียนนะคะ

รายชื่อโรงเรียนสมาชิกใหม่ที่ตอบรับสมาชิกเดือนธันวาคม 2546

1. โรงเรียนศิริเพ็ญ	เขตสะพานสูง	กรุงเทพฯ
2. โรงเรียนชินวร	เขตบึงกุ่ม	กรุงเทพฯ
3. โรงเรียนสาธิตสุวิทย์	เขตราษฎร์บูรณะ	กรุงเทพฯ
4. โรงเรียนจารุพัฒนานุกุล	เขตบางขุนเทียน	กรุงเทพฯ
5. โรงเรียนประเทืองทิพย์วิทยา	เขตสายไหม	กรุงเทพฯ
6. โรงเรียนช่างตากวุธศึกษา	เขตธนบุรี	กรุงเทพฯ
7. โรงเรียนพระฤทธิยานันทบุรี	อ.ปากเกร็ด	นนทบุรี
8. โรงเรียนบวรชนวิทย์	อ.สามพราน	นครปฐม
9. โรงเรียนแย้มสอาดรังสิต	อ.ลำลูกกา	ปทุมธานี
10. โรงเรียนพองสุวรรณวิทยา	อ.ลำลูกกา	ปทุมธานี
11. โรงเรียนอนุบาลประสานมิตร	อ.ลำลูกกา	ปทุมธานี
12. โรงเรียนวรนาธิเฉลิม	อ.เมือง	สงขลา
13. โรงเรียนวชิราวุธ	อ.เมือง	สงขลา
14. โรงเรียนวชิราโปลีเทคนิค	อ.เมือง	สงขลา
15. วิทยาลัยสารพัดช่างพัทลุง	อ.เมือง	พัทลุง
16. วิทยาลัยเทคนิคพัทลุง	อ.ป่าพะยอม	พัทลุง
17. โรงเรียนนาบอน	อ.นาบอน	นครศรีธรรมราช
18. โรงเรียนโยธินบำรุง	อ.เมือง	นครศรีธรรมราช
19. โรงเรียนสตรีปากพนัง	อ.ปากพนัง	นครศรีธรรมราช
20. โรงเรียนชะอวดเคร่งครมวิทยา	อ.ชะอวด	นครศรีธรรมราช
21. โรงเรียนขุนทะเลวิทยาคม	อ.ลานสกา	นครศรีธรรมราช
22. วิทยาลัยเทคนิคทุ่งสง	อ.ทุ่งสง	นครศรีธรรมราช
23. วิทยาลัยสารพัดช่างสุราษฎร์ธานี	อ.เมือง	สุราษฎร์ธานี
24. วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีชุมพร	อ.ทุ่งตะโก	ชุมพร
25. โรงเรียนบ้านปะเหลียน	อ.ปะเหลียน	ตรัง
26. วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีกระบี่	อ.เหนือคลอง	กระบี่
27. โรงเรียนบ้านมะเคื่อทอง	อ.ทับสะแก	ประจวบคีรีขันธ์
28. โรงเรียนบ้านท่าขาม	อ.บางสะพาน	ประจวบคีรีขันธ์
29. โรงเรียนบ้านคลองลอย	อ.บางสะพาน	ประจวบคีรีขันธ์
30. โรงเรียนบ้านสวนหลวง	อ.บางสะพาน	ประจวบคีรีขันธ์
31. โรงเรียนกำจรวิทย์	อ.เมือง	ลพบุรี
32. วิทยาลัยการอาชีพโคกสำโรง	อ.โคกสำโรง	ลพบุรี
33. โรงเรียนบ้านขุนกำลัง	อ.ปง	พะเยา
34. วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีลำพูน	อ.เมือง	ลำพูน
35. โรงเรียนบ้านสามขา	อ.แม่ทะ	ลำปาง
36. โรงเรียนประชารัฐธรรมคุณ	อ.งาว	ลำปาง

ก้าวไกลไปกับเทคโนโลยีชีวภาพ

เรียบเรียงโดย ปิยรัชฏ์ ปริญญาพงษ์

piyarat@rspg.org

อ่านหนังสือ As the future catches you หรือในชื่อไทยที่เรียกว่า เมื่ออนาคตไล่ล่าคุณ เป็นหนังสือที่ท่านนายก รัฐมนตรี ทักษิณ ชินวัตร แนะนำให้อ่าน ซึ่งเรียบเรียงโดย Juan Enriquez แปลเป็นไทยโดย ชวนิต ศิวะเกื้อ และสมสกุล เผ่าจินดาบุช มีดร.ยงยุทธ ยุทธวงศ์ เป็นบรรณาธิการที่ปรึกษา ซึ่งหนังสือเล่มนี้เหมาะสำหรับทุกเพศทุกวัย แต่ต้อง ขอมริบอย่างหนึ่งว่าผู้ที่อ่านหนังสือเล่มนี้จะต้องคุ้นเคยกับศัพท์ทางชีววิทยาโมเลกุล หรือทางเทคโนโลยีชีวภาพ พอ สมควร นอกจากนั้นแล้วอาจจะต้องคุ้นเคยหรือต้องเข้าใจในเรื่องพื้นฐานทางคอมพิวเตอร์อีกด้วย เช่นอย่างน้อยก็ต้อง คุ้นเคยกับภาษาทางพันธุศาสตร์สมัยใหม่ เช่นคำว่าโคลนนิ่ง ดีเอ็นเอ รหัสพันธุกรรม และแน่นอนถ้าท่านผู้อ่านได้ ติดตามบทความก้าวไกลกับเทคโนโลยีชีวภาพ จะต้องอ่านหนังสือ As the future catches you ได้อย่างทะลุปรุโปร่ง เลยทีเดียว

อ่านตรงคำนำของหนังสือ ท่านผู้อ่านอาจจะอึ้ง ตรงที่บอกว่า เทคโนโลยีไม่มีเมตตา เทคโนโลยีไม่ขอร้อง คลื่นของเทคโนโลยีมาจากกระแสดความรู้ที่ไม่เข้าใครออกใคร ใครได้เทคโนโลยี คนนั้นก็จะมีโอกาสชนะ ใครไม่มี เทคโนโลยีก็ไม่มีโอกาส จากประโยคนี้สามารถกระชากใจผู้อ่าน ให้ฉุกคิดว่าเทคโนโลยีนั้นมืบทบาทกับชีวิตคนเรา ได้ขนาดนี้เชียวหรือ

เทคโนโลยีที่เราปฏิเสธไม่ได้มันเข้ามามืบทบาทในชีวิตประจำวันของเราอย่างแน่นอน ไม่ว่าจะเป็นเทคโนโลยีใน ด้านวัตถุซึ่งเป็นการประยุกต์ใช้ในด้านวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ และศาสตร์อื่น ๆ สิ่งได้รับก็คือจะมีการ ถ่ายทอดไปสู่รุ่นต่อไป มีการหมุนเวียนนำมาใช้อย่างสม่ำเสมอ และเทคโนโลยีที่ปฏิเสธไม่ได้นั่นคือเทคโนโลยีชีวภาพ (Biotechnology) นั่นเอง เมื่อเทคโนโลยีชีวภาพเข้าสู่ระบบเศรษฐกิจจึงมีศัพท์อีกคำหนึ่งที่เกิดขึ้นคือเศรษฐกิจชีวภาพ (Bioeconomy) ส่งผลให้ธุรกิจทางเทคโนโลยีชีวภาพมีชีวิตชีวาขึ้นอย่างไม่น่าเชื่อ การมองเทคโนโลยีชีวภาพใน ปัจจุบัน จะมองในลักษณะที่เข้าไปควบคุมและจับต้องได้ หรือพยายามให้จับต้องได้ ไม่เป็นแต่รูปธรรมเท่านั้น เราจะต้องเข้าไปควบคุมในระดับที่เล็กลงไปได้ เช่นในระดับสารพันธุกรรม จีโนม ดีเอ็น และจนไปถึงในระดับ Nanotechnology นั่นเอง

มาพูดถึงการเตรียมความพร้อมรับมือทางด้านเทคโนโลยีชีวภาพของประเทศไทย นายกรัฐมนตรีมีบัญชา ให้จัดตั้งคณะกรรมการนโยบายเทคโนโลยีชีวภาพแห่งชาติขึ้น โดยเรื่องดังกล่าวผ่านมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 18 มีนาคม 2546 โดยที่ท่านนายกรัฐมนตรีเป็นประธานคณะกรรมการชุดนี้ สิ่งที่ได้จากการจัดตั้งกรรมการชุดนี้คือ การศึกษาและการจัดทำกรอบนโยบายการพัฒนาเทคโนโลยีชีวภาพของไทย สิ่งที่ได้คือกรอบนโยบายการพัฒนาเทคโนโลยี ชีวภาพของประเทศไทย พ.ศ. 2527ถึง พ.ศ.2554 ที่ได้ผ่านการรับรองจากคณะกรรมการนโยบายเทคโนโลยีชีวภาพ แห่งชาติไปสดๆ ร้อนๆ เมื่อวันที่ 23 ธันวาคม 2546

พบกันใหม่ฉบับหน้าในเรื่องนโยบายการพัฒนาเทคโนโลยีชีวภาพของประเทศไทย

โดย พี่หนึ่ง

piyarat@rspg.org

ขอเปิดดวงบทความใหม่ สำหรับปีลิง 2547 นี้ เนื่องจากลิงเป็นสัตว์ซุกซนและอยากรู้อยากเห็น ทำให้นึกถึงคำที่เหมาะสมสำหรับใช้สำหรับคนเรามากกว่าลิง (ซึ่งมีนิสัยบางอย่างคล้าย ๆ กัน) ที่เหมาะจะเป็นชื่อของบทความนี้ เพราะคนเราเมื่อสนใจอะไรสักอย่างก็ต้องการที่จะรู้จริงเป็นอย่าง ๆ ไป คงจะต้องศึกษาให้รู้ลึกซึ้งเป็นอย่าง ๆ ไป นั่นแหละทำให้คนพิเศษกว่าสัตว์ทั่วไป

Plants in focus หรือ พี่ช้อยู่ในความสนใจของเราในขณะนี้ ถ้าท่านผู้อ่านหรือน้อง ๆ ท่านใดจะแนะนำพืชอะไรมาให้เราพูดถึงก็ยินดีเป็นอย่างยิ่ง กรุณาอีเมลล์หรือเขียนความจำนงมาได้ที่กองบรรณาธิการได้เลย ถ้าเป็นไปได้เราถืออยากทราบเหตุผลด้วยว่า ทำไมถึงสนใจที่จะให้เราเขียนถึงพืชชนิดนั้น ๆ ก็จะเป็นการดียิ่ง (มีรางวัลให้)

สำหรับพืชปฐมฤกษ์ที่จะนำมาคุยกันนั้น เพื่อเป็นสิริมงคลแก่ปีใหม่และบทความใหม่นี้ ก็ขอเลือกเรื่องต้นไม้มงคลชีวิต นั่นคือมะกอกน้ำมัน (*Olea europaea* L.) หรือเราจะเรียกกันว่า มะกอกโอลีฟ เพื่อให้แตกต่างกับมะกอกที่เอาไว้จิ้มกับพริกเกลือ ผลของมะกอกโอลีฟนี้มีความพิเศษตรงที่สามารถให้น้ำมันได้ โดยไม่ต้องสกัดแต่อย่างใด แกะไขเครื่องไฮดรอลิกบีบออกมา ซึ่งในส่วนนี้จะค่อยๆ คุยกันในเรื่องรายละเอียดต่อไป มีการบันทึกเป็นประวัติศาสตร์มากกว่าหกพันปี กล่าวถึงต้นมะกอกว่าเป็นเพื่อนที่ดีของมนุษย์ ในพระคัมภีร์ไบเบิลเองยังกล่าวถึงมะกอกว่าเป็นต้นไม้มงคลชีวิต องค์การสหประชาชาติได้นำมาใช้เป็นสัญลักษณ์ที่แสดงถึงความสงบสุขและสันติภาพของโลก ต้นมะกอกเป็นพืชตระกูลเดียวกับต้นมะลิ ปลูกมากในแถบรอบ ๆ บริเวณทะเลเมดิเตอร์เรเนียน

พบกันใหม่ฉบับหน้ากับเรื่องประโยชน์ของมะกอกโอลีฟ

เปิดกรูกลางบ้าน โดย พี่ช้อย

สีจากธรรมชาติ

สวัสดีค่ะสมาชิกสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียนทุกท่านก็พบกันอีกเช่นเคยนะคะกับเปิดกรูกลางบ้านฉบับนี้ก็เป็นฉบับแรกของปีที่ 9 พี่ก็ขอสวัสดิ์ปีใหม่กับน้องๆ ทุกท่านนะคะ ก็ขอให้มีความสุขตลอด ปี 2547 นะคะ แล้วเราก็มาร่วมกันด้วยเรื่องราวเกี่ยวกับสมุนไพรพื้นบ้าน ต่อจากปีที่แล้วนะคะ

กรณีการ ปลูกเป็นไม้ประดับ ดอกสีขาว โคนกลีบดอกเป็นหลอดสีส้ม มีสารสีเหลืองชื่อ นิกแทนทิน (nyctanthin) น้ำคั้นจากส่วนของดอกที่เป็นหลอดสีส้ม ใช้แต่งสีขนมให้มีสีเหลือง เช่น ขนมน้ำดอกไม้ว และใช้ย้อมผ้าให้มีสีเหลืองทอง ในสมัยโบราณเคยใช้ย้อมจีวรพระ ในตำรายาไทย ใช้ดอกเป็นยาแก้ไข้ ในชาวไร่ดอกรับประทานเป็นยาคุมกำเนิด

วิธีเตรียมสีเหลือง ส้มจากดอกกรณีการ เด็ดเอาส่วนของโคนดอกที่เป็นหลอดสีส้ม นำมาตำ เติมน้ำเล็กน้อย คั้น กรอง จะได้สารละลายสีเหลืองใส

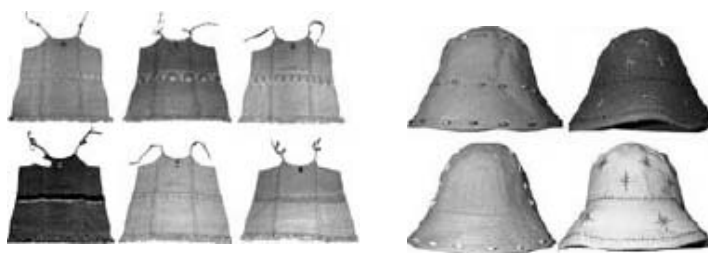
ดอกดาวเรือง กลีบดอกสีเหลืองเข้มหรือสีแดง นำมาใช้เป็นสีแต่งอาหารสัตว์ เช่น อาหารไก่ เพื่อช่วย ให้หนังไก่และไข่ไก่มีสีเหลืองขึ้น ยาแผนโบราณใช้ดอกเป็นยาบำรุง ยาขับลมและผสมใน ยาธาตุ

วิธีเตรียมสีเหลือง จากดอกดาวเรือง นำกลีบดอกดาวเรืองมาล้างให้สะอาด โขลกพอแหลก เติมน้ำเล็กน้อย คั้น กรอง จะได้สารละลายสีเหลือง ใช้แต่งสีอาหารตามต้องการ

ฟักทอง มีเนื้อสีเหลือง ประกอบด้วยสารแคโรทีน (carotene) และเบต้า แคโรทีน จะถูก เปลี่ยนไปเป็นวิตามินเอในร่างกาย ในเมล็ดมีสารคิวเคอร์บิทิน (cucurbitine) มีฤทธิ์ฆ่าพยาธิเนื้อ ฟักทองใช้เป็นอาหารและใช้แต่งสีอาหารบางชนิดให้มีสีเหลือง เช่น ขนมหักทอง ขนบลูกหุข เมล็ด ใช้เป็นยาถ่ายพยาธิตัวดี

วิธีเตรียมสีเหลือง จากเนื้อฟักทอง นำผลฟักทองมาปอกเปลือกออก ฝานไส้และเมล็ดทิ้งน้ำ เนื้อฟักทองที่ได้ไปนึ่งให้สุก แล้วนำมาผสมกับแป้งหรือสิ่งอื่น ๆ ที่ต้องการให้มีสีเหลือง

แล้วพบกันใหม่ฉบับหน้านะคะ

ผลิตภัณฑ์ที่ใช้สีธรรมชาติ

ดอกฟักทอง

ฟักทอง

ดอกดาวเรือง

ดอกกรณีการ

บทความผู้ทรงคุณวุฒิ

โดย ศ.ดร.เพียว เหมือนนงษญาติ

พรรณไม้ที่ใช้เป็นล

ผักกะโหลม

Limnophila rugosa Merr.

ชื่อพ้อง

L. roxbiurghii G.Don.

Herpestis rugosa Roth.

วงศ์

Scrophulariaceae

ชื่อสามัญ

Marsh Weed

ชื่ออื่นๆ

ผักกะโหลม (กลาง) อ้มกบ (เชียงใหม่) สู้หุขเชียง (จันทบุรี) จุ้ยห้วยเชียง (แต่ใจ)

ลักษณะ

ไม้ล้มลุกอายุหนึ่งปี ชอบขึ้นในที่แฉะๆ เช่นข้างคู หนอง บึง ทั้งต้นมีกลิ่นหอม ลำต้นสูง 30-60 ซม. ต้นอ่อนๆ จะมีขน แต่แก่แล้วจะไม่มีขน ใบ เดี่ยว ออกตรงข้าม ใบเรียวยาวเล็ก ดอก เดี่ยว ไม่มีก้านดอก กลีบดอกโคนติดกันปลายแยกเป็น 2 ปาก ปากบนแบ่งเป็น 2 แฉก กลีบดอกสีน้ำเงินอมม่วง มีแต้มสีเหลืองตรงกลาง

ประโยชน์

อาหาร ต้นสดอ่อนๆ ผักจิ้ม ยำ

ทางยา ทั้งต้น ขับเสมหะ แก้ไอ หอบ เน้นหน้าอก ต้นสด ตำพอกแผลพุพอง ใบ ขับปัสสาวะ เข้ายา

ธาตุจะช่วยเจริญอาหาร

อื่นๆ ทั้งต้นมีน้ำมันหอมระเหย ซึ่งมีส่วนประกอบของ phenylpropane และ sesquiterpene

หูกปลาช่อน

Emilia sonchifolia DC.

ชื่อพ้อง

Cacalia sonchifolia L.

วงศ์

Asteraceae(Compositae)

ชื่ออื่นๆ

ผักแดง (เลย) ผักบั้ง (ลำปาง) หางปลาช่อน (กลาง) สีชะแอ้ง อี๋โย้โตยเช่า (แต่ใจ) เขียวชะเลียง หยางถิลาว (จันทบุรี)

ลักษณะ

ไม้ล้มลุกขนาดเล็ก อายุปีเดียวสูง 20-40 ซม. ลำต้นตรง ใบ เดี่ยวขอบใบหยักแบบฟันเลื่อยห่างๆ ฐานใบรูปไข่หุ้มลำต้น แผ่นใบหลังใบสีเขียวอมขาว ท้องใบสีม่วงแดง ดอก ช่อ ก้านช่อดอกยาว แยกออกเป็น 2 แฉก ใบประดับหุ้มช่อดอกสีเขียว ดอกย่อยสีแดงชมพู ดอกสมบูรณ์เพศ ผล เดี่ยว เปลือกแข็ง แห้งไม่แตก

ประโยชน์

อาหาร ยอดอ่อน รับประทานเป็นผัก หรือใช้ต้มแกงจืด

ทางยา ราก แก่ตานขโมยในเด็ก ใช้รากนึ่งกับหมูรับประทานทั้งรากและหมู ช่วยลดอาการอักเสบ

ทอนซิล และลดอาการเจ็บคอ ใช้ต้นสดหรือแห้งต้มน้ำ ดื่มแต่น้ำวันละ 2-3 ครั้ง ยาภายนอก

ต้นสดรักษาฝีฝีบวมและฝีอื่นๆ โดยใช้ต้นสด 1 กำมือ ตำให้แหลก เติมน้ำเกลือเล็กน้อย พอกที่บริเวณ

ที่เป็น เปลี่ยนยาวันละ 2 ครั้ง ต้นสดลดอาการอักเสบจากเริม ใช้ต้นสดตำพอกบริเวณที่เป็นเปลี่ยน

ยาวันละ 2 ครั้ง

สมุนไพรและอาหาร

ผักชีล้อม

Oenanthe javanica DC.

ชื่อพ้อง

O. stolonifera DC.

วงศ์

Apiaceae (Umbelliferae)

ชื่อสามัญ

Waterdrop-wort

ชื่ออื่นๆ

ผักอันออ(เชียงใหม่)

ลักษณะ

ไม้ล้มลุกสูง 40-70 ซม. ขึ้นในน้ำหรือในที่ชื้นแฉะ ลำต้นกลม กลวง อวบน้ำ ใบ เป็นใบประกอบแบบขนนกสองชั้นเรียงสลับ ใบย่อยรูปหอก ขอบใบหยักแบบฟันเลื่อย ดอก ช่อดอกที่ปลายยอดเป็นแบบ compound umbel ดอกย่อย ขนาดเล็ก กลีบดอกสีขาว ก้านดอกย่อยยาวเท่ากันเหมือนซี่ร่ม ผล เป็นผลแห้งรูปไข่กลับ แตกได้มีกลิ่นหอม

ประโยชน์

อาหาร ยอดอ่อน เป็นผักจิ้ม รับประทานกับลาบ ยำ ส้มตำ และใช้ใส่ต้มโคล้ง
ทางยา ทั้งต้นสด ช่วยเจริญอาหาร ผล ขับลม แก้อาการท้องอืด แน่นท้อง แก้ไอ แก้หอบหืด

ปอกระเจา

Corchorus capsularis L.

วงศ์

Tiliaceae

ชื่อสามัญ

White Jute, Jute

ชื่ออื่นๆ

เส้ง (เหนือ) กระเจา (ไทย)

ลักษณะ

ไม้ล้มลุก อายุ 1 ปี สูงประมาณ 1 เมตร เติบโตได้ดีในที่กลางแจ้ง (แต่ต้องการปลูกให้ได้เส้นใยต้องหว่านเมล็ดให้ถี่ๆ เมื่อออกขึ้นมาแต่ละต้นจะแข่งกันแย่งรับแสงแดด ลำต้นจะยืดยาวขึ้นและไม่แตกกิ่งก้าน) ใบ เดี่ยว รูปไข่แหลม เรียงสลับ ขอบใบหยักเป็นฟันเลื่อย ที่ฐานของแผ่นใบมีเส้นแดงๆ อยู่ข้างละ 1 เส้น ฐานแผ่นใบจะกลมมน ดอก เดี่ยวหรือออกเป็นกระจุกระหว่างซอกใบกับกิ่ง สีเหลืองขนาดเล็ก ผล กลมเป็นพู่ 5 พู ผิวของผลขรุขระ ผลแก่จัดแตกได้เมล็ดสีน้ำตาลเป็นจำนวนมาก

ประโยชน์

อาหาร ใบสดหรือแห้ง คนจีนชอบผักรับประทาน ใบฟิลิปปินส์นิยมรับประทานยอดอ่อนเป็นผัก ใบเบงกอลคนทั่วๆ ไปนิยมใส่ใบของปอกระเจาลงในข้าวที่กำลังหุง 2-3 ใบ เนื่องจากเชื่อว่าเป็นตัวที่ช่วยให้เจริญอาหารใบปอกระเจามีรสขมเล็กน้อย

ทางยา ยางของใบ บำรุงธาตุขับลม ระบาย เป็นยาขมเจริญอาหาร ใบแห้ง ปั่นเป็นผงรวมกับ ผงขมิ้นชัน รักษาบิด ผล เป็นยากระตุ้นหัวใจ รากและผลที่ยังไม่สุก ต้มกินแก้ท้องเดิน ยางของใบปอกระเจารวมกันกับลูกผักชีและผลเทียนยาวพาดิใช้เป็นยาธาตุและ ยาบำรุง ผลที่ไม่แก่จัดใช้ลดอาการอักเสบอื่นๆ เปลือก ต้มให้เส้นใย ใช้ในอุตสาหกรรมทอกระสอบ ทำเชือก และทำเอ็นสำหรับทอเสื่อ

ข้อควรระวัง

เมล็ดของปอกระเจาเป็นพิษต่อสุนัข กินแล้วตาย

วงศ์ (Family) ของพืชดอกที่พบทั่ว ๆ ไป พืชใบเลี้ยงคู่

โดย....ปริญญ์นุช กลิ่นรัตน์

วงศ์อะแคนเทซีอี

Family Acanthaceae

พันธุ์ไม้วงศ์นี้พบในถิ่นอาศัย (habitat) ต่างๆ กัน ทั้งที่แห้งแล้ง ที่ชุ่มชื้น ตลอดจนในน้ำ ได้แก่กลุ่มพืชพวกเหงือกปลาหมอ (*Acanthus ilicifolius* L.) บาทยา (*Asystasia gangetica* T. Anders) ต้อยติ่ง (*Ruellia tuberosa* L.)

ลักษณะเด่นที่สังเกตได้ง่าย

ใบเดี่ยว เรียงตัวเป็นคู่ตรงข้ามกลีบดอกเป็นหลอดปลายแยก มีสมมาตรด้านข้าง (หมายถึงดอกที่สามารถแบ่งออกให้ได้ 2 ส่วนที่เหมือนกัน ทุกประการได้เพียงครึ่งเดียว)

ลักษณะวิสัย(habit) : ส่วนใหญ่เป็นไม้ล้มลุก หรือไม้พุ่ม ที่เป็นไม้ต้น และไม้เลื้อย พบน้อย

ใบ : ใบเดี่ยว เรียงตัวแบบคู่ตรงกันข้าม หรือเป็นวงรอบข้อ หรืออาจพบเรียงสลับได้บ้าง ขอบใบเรียบ ใบบาง ไม่มีหูใบ

ดอก : มีทั้งดอกเดี่ยว และดอกช่อ เกิดบริเวณปลายยอด มักมีใบประดับรองรับดอกหรือช่อดอก ดอกสมบูรณ์เพศ กลีบเลี้ยง 4-5 เชื่อมติดกัน กลีบดอกโคนเชื่อมกันเป็นหลอด ส่วนปลายมีลักษณะคล้ายปาก แยกเป็นด้านล่าง 2 กลีบด้านบน 3 กลีบ เกสรเพศผู้จำนวน 2-5 ส่วนใหญ่ 4 ซึ่งมักแยกเป็นคู่ยาวและคู่สั้น ติดกับกลีบดอก เกสรเพศผู้ที่ฝ่อ 1-3 รังไข่มีฐานดอกรองรับอยู่เหนือวงกลีบ

ผล : เมื่อแก่เปลือกจะแห้งและแตก ภายในมีเมล็ดมาก หรือเป็นผลที่มีเมล็ดแข็ง

การแพร่กระจาย : ส่วนใหญ่เขตร้อน แต่มีในเมดิเตอร์เรเนียน อเมริกา และออสเตรเลียด้วย

พืชวงศ์นี้มีลักษณะใกล้เคียงกับวงศ์ Scrophulariaceae และ Verbenaceae ซึ่งต้องดูในรายละเอียดต่อไป

วงศ์อะโปไซเนซีอี

Family Apocynaceae

ตัวอย่างพันธุ์ไม้วงศ์นี้ได้แก่ บานบุรี (*Allamanda cathartica* L.) แพงพวยฝรั่ง (*Catharanthus roseus* G. Don) ต้นทม (*Paumeria acutifolia* Poir.) ร้าเพย (*Thevetia Peruviana* Schum.) โมกบ้าน (*Wrightia religiosa* Benth.)

ลักษณะเด่นที่สังเกตง่าย

มีน้ำยางสีขาวข้นเหมือนน้ำมัน หรือยางใสในดอกตูม กลีบดอกจะบิดเวียนซ้อนทับกัน

ลักษณะวิสัย : พบได้ทั้งไม้ล้มลุก ไม้พุ่ม ไม้ต้น และไม้ปีนป่าย

ใบ : ใบเดี่ยว ส่วนใหญ่เรียงสลับคู่ตรงกันข้าม อาจพบเรียงเป็นวงรอบข้อ ขอบใบเรียบ มีหูใบ

ดอก : มีทั้งดอกเดี่ยวและดอกช่อ ดอกสมบูรณ์เพศ มีสมมาตรตามรัศมี (หมายถึงลักษณะของดอกซึ่งสามารถแบ่งตามแนวตั้งผ่าน จุดศูนย์กลางของดอกให้ได้สองส่วนที่เหมือนกันทุกประการ มากกว่าหนึ่งครั้งขึ้นไป) กลีบเลี้ยงเชื่อมติดกันกลีบดอก 5 เชื่อมติดกันเป็นหลอดมีรูปร่างแบบกรวยหรือรูปลำโพง ในดอกตูมกลีบดอกจะบิดเวียนซ้อนทับกัน กลีบดอกและเกสรเพศเมียมีขน เกสรเพศผู้ 5 ติดกับกลีบดอก อับเรณูเป็นรูปหัวลูกศร รังไข่อยู่เหนือวงกลีบ

ผล : มีหลายแบบเช่น ผลแห้งแตกตรงตะเข็บเพียงด้านเดียว หรือผลเมื่อแก่เปลือกจะแห้งและแตกออก ภายในมีเมล็ดมาก หรือ ผลมีเนื้อนุ่ม หรือผลที่มีเมล็ดแข็ง

การแพร่กระจาย : ส่วนใหญ่เขตร้อน เขตอบอุ่นพบบาง

พืชวงศ์นี้มีลักษณะใกล้เคียงกับพืชในวงศ์ Asclepiadaceae ซึ่งต้องดูในรายละเอียดต่อไป

สร้างสรรค์จากสมาชิก

การศึกษาพืชในสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน

ตาล

(ในโครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริ
สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี)

ฉบับร่าง

โรงเรียนบ้านลาดวิทยา อำเภอบ้านลาด จังหวัดเพชรบุรี

การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างต้นตาลกับสิ่งมีชีวิตอื่นๆ

1. ความสัมพันธ์ระหว่างต้นตาลกับคน

- ชีวิตคนปาดตาล เจ้าของความหวานอันชื่นช้อมาช้านานวนเวียนซ้ำแล้วซ้ำเล่าสืบทอดมาเช่นนี้หลายอายุคน จากพ่อ แม่ ปู่ย่า ตายาย ถ่ายทอดมาสู่ลูกหลาน และยังคงถ่ายทอดกันต่อๆ มา แม้ว่าจะเป็นอาชีพที่ทำรายได้ให้เพียง น้อยนิดและมีชีวิตเป็นประกัน แต่ก็ได้ทำให้คนปาดตาลยอมท้อหรือหมดสิ้นความอดทน

2. ความสัมพันธ์ระหว่างต้นตาลกับสัตว์ต่างๆ เช่น นก แมลง ฯลฯ

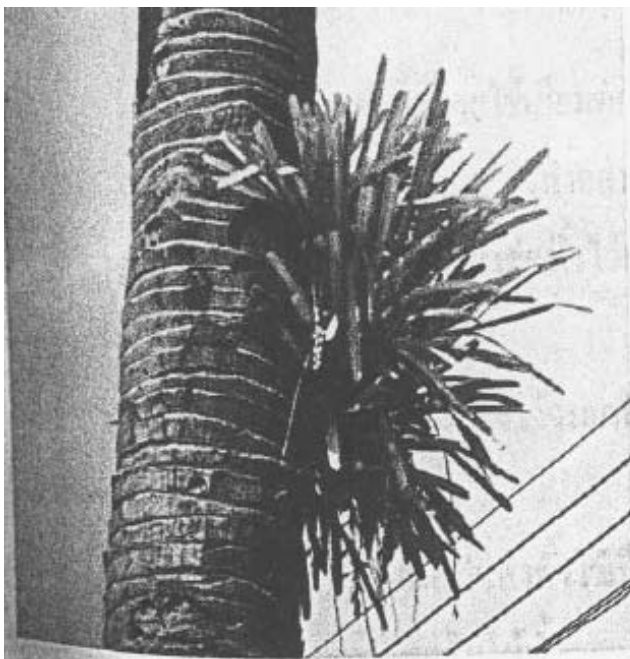
- นก ได้อาศัยต้นตาลเป็นที่อยู่อาศัย และเป็นแหล่งอาหาร
- แมลงต่างๆ ได้อาศัยความหวานจากปลายวงบนยอดตาล

3. ความสัมพันธ์ระหว่างต้นตาลกับพืชชนิดอื่น

- ที่ลำต้นของต้นตาลจะมีต้นกระรอกกระรอนเกาะอยู่(อิงอาศัย) แต่ไม่มีผลกระทบต่อการเจริญเติบโตของ ต้นตาล นอกจากนี้ยังมีต้นโพธิ์และไม้อื่นๆ เกาะอาศัยอยู่

4. ความสัมพันธ์ระหว่างต้นตาลกับสิ่งแวดล้อม

- ต้นตาลมีระบบรากที่แผ่กระจายทำให้ยึดดินไว้ได้ดี ไม่เกิดการพังทลายของหน้าดิน ต้นตาลมีลำต้นและ รากอยู่ใต้ดินลึกมากและเป็นสาเหตุให้ยืนยงอยู่ได้โดยไม่โค่นล้มเพราะลมพายุ

สวัสดีคะน้องสมาชิกสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียนทุกท่าน ก็ขอสวัสดิปีใหม่มากับน้องทุกๆ คนนะคะฉบับนี้ก็ได้้นำบทกลอนเกี่ยวกับต้นไม้ของน้องๆ สมาชิกสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน จากโรงเรียนปิยะพงษ์วิทยาทางทีมงานก็ตั้งใจเป็นอย่างมาก ที่น้องๆ ให้ความสนใจในเนื้อหาของจุลสาร และได้ส่งงานของน้องๆ เข้ามามากมาย พี่ๆ ก็จะพยายามนำมาลงจุลสารให้เรื่อยๆ นะคะ น้องๆ ก็คอยติดตามชมนะคะ ว่าเมื่อไรจะถึงผลงานของน้องๆ

ต้นคริสต์มาส

ต้นคริสต์มาสเอ๋ย	คนเคยรักษา
โชทาแผลมา	เป็นยาที่ดี
เดียนั้นคนไทย	ชอบกันทุกที่
ฉันว่ามันดี	มีใบสีแดง
ประโยชน์	โชกลางแผล

จัดทำโดย เด็กหญิงไอริน สุวรรณโสภา ป.5/1

ดอกกุหลาบ

ดอกเอ๋ยดอกกุหลาบ	โชประดับตกแต่ง
มีดอกสีแดง	ขาวเหลืองชมพู
มอบให้ด้วยรัก	ผูกพันเป็นคู่
เราช่วยมาดูแล	ดอกกุหลาบกันเถาะ
ประโยชน์	โชประดับตกแต่ง และมอบให้แก่นัก

จัดทำโดย เด็กหญิงปานชนก สิตลายน ป.5/1

ทานตะวัน

ดอกเอ๋ยดอกไม	ดอกใหญ่ใบสวย
ชาวสวนร่ำรวย	ด้วยเมล็ดและใบ
สีเหลืองของดอก	ออกบานสดใส
ช่วยให้จิตใจ	ผ่องใสเบิกบาน
ประโยชน์	ทำน้ำมันพืช เป็นแหล่งท่องเที่ยว

จัดทำโดย เด็กหญิงถั้วดาวรรณ ธรรมกุล ป.5/1

ข้า

ต้นเอ๋ยต้นข้า	เป็นยาสมุนไพร
ขับเลือดลมให้	หมุนเวียนได้ดี
โชทาโรคเกลิ้น	เลื่อนหายทันที
ลองใช้ดูซิ	รับรองปลอดภัย

จัดทำโดย เด็กชายศุภกร ลาภสถาพรกุล ป.5/1

สรรหา มาฝาก

โดยพี่ปูก

สวัสดีค่ะพบกันอีกแล้ว ฉบับนี้พบกันเป็นฉบับแรกของปี 2547 เป็นอย่างไรบ้างค่ะ วันปีใหม่ที่ผ่านมา น้อง ๆ คงส่งความสุขให้กับคนพิเศษกันแล้วแน่เลย และก็คงได้รับ ส.ค.ส. จากเพื่อน ๆ เช่นกันใช่ไหมคะ แต่ที่แน่ ๆ พี่ได้รับ ส.ค.ส. จากน้อง ๆ ด้วยนะคะ ปลื้มมากค่ะ และต้องขอสวัสดิ์ปีใหม่กับสมาชิกสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียนทุกคน ด้วยค่ะ ให้ทุกคนเป็นคนดีที่น่ารักของครอบครัว และประเทศชาตินะคะ

ฉบับนี้พี่นำการ์ดอวยพรสวย ๆ ของน้อง ๆ ที่น่ารัก จากโรงเรียนแสนโกสินุสรณ์ อำเภอท่าเรือ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา มาฝากน้อง ๆ โรงเรียนอื่น ๆ ค่ะ น้องคมสันต์ คำถนอม บอกว่านอกจากทำเป็นการ์ดอวยพรวันปีใหม่แล้ว ยังทำที่คั่นหนังสือหรือการ์ดอวยพรเนื่องในโอกาสต่าง ๆ เช่น การ์ดอวยพรวันเกิดได้อีกนะคะ น้องคมสันต์ บอกวิธีทำมาด้วยค่ะ

วิธีทำ

1. หาใบไม้ขนาดตามที่ต้องการมาอัดทับไว้ประมาณ 1 สัปดาห์
 2. หาดอกไม้ขนาดเล็กที่พอเหมาะกับใบที่เตรียมไว้ นำมาอัดทับไว้ประมาณ 1 สัปดาห์
 3. จัดเรียงให้สวยงามตามความต้องการ โดยใช้กาวตะเภาเวลาอัดเรียบเพียงเล็กน้อย
 4. ใส่ถุงพลาสติกขนาดพอดีกับการ์ด หรืออัดด้วยแผ่นพลาสติก (เหมือนกับตัวอย่างที่เห็นค่ะ)
- เสร็จแล้วเขียนคำอวยพรไว้ด้านหลังค่ะ

ตัวอย่าง

เล็กๆ น้อยๆ

มะนาวจัดคราบน้ำมัน

มะนาวมีสรรพคุณมากมาย สามารถนำมาปรุงอาหาร เครื่องดื่ม หรือปรุงยาแล้วยังนำมาใช้ประโยชน์อย่างอื่นได้อีกหลายอย่าง รวมทั้งการนำมาช่วยจัดคราบน้ำมัน บนเสื้อผ้าได้อีก โดยการบีบน้ำมะนาวตรงบริเวณที่เปื้อน ทิ้งไว้สักครู่แล้วนำผ้าไปซัก ตามปกติ คราบน้ำมันก็จะจางหายไปหมด

สรรพสิ่งล้วนพันเกี่ยว

กระบวนการเรียนรู้แบบบูรณาการ

สวัสดี ปีใหม่กับสมาชิกฯ ทุกท่านค่ะ ฉบับนี้ขอต้อนรับปีใหม่ด้วยเรื่องน่ารู้ใหม่ๆ กับสรรพสิ่งล้วนพันเกี่ยวในเรื่องของกระบวนการเรียนรู้แบบบูรณาการ ซึ่งเป็นการนำเอาวิธีการเรียนรู้ในรูปแบบต่างๆ นอกห้องเรียน ที่น้องๆ ทั้งสมาชิกและยุวสมาชิกชมรมนักชีววิทยาอพ.สธ. และสมาชิกสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน มานำเสนอให้ได้ทราบความเคลื่อนไหวและรู้จักการเรียนรู้แบบบูรณาการของเพื่อนๆ ไปด้วยพร้อมๆ กัน

ฉบับนี้ขอแนะนำสถานที่ในการเรียนรู้ทรัพยากรทะเลของโครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริฯ พื้นที่ในการฝึกการเรียนรู้ทรัพยากรทะเล ตั้งอยู่ที่เกาะแสมสาร ต. แสมสาร อ.สัตหีบ จ. ชลบุรี อยู่ในความดูแลรับผิดชอบของกองทัพเรือ ซึ่งเป็นหน่วยงานที่ร่วมสนองพระราชดำริฯ และให้การสนับสนุนด้านกำลังพลและสถานที่ในการฝึกภาคสนาม

วัตถุประสงค์เพื่อเปิดโอกาสให้เยาวชนได้มีโอกาสศึกษาหาความรู้เกี่ยวกับทรัพยากรธรรมชาติในสาขาต่างๆ ตามความสนใจ โดยมีวิทยากรผู้เชี่ยวชาญด้านทรัพยากรทะเลในสาขาต่างๆ เป็นผู้ให้ความรู้และให้คำแนะนำ และมีเจ้าหน้าที่ อพ.สธ. และทหารเป็นพี่เลี้ยงในการเข้าฝึกอบรมแต่ละครั้ง ซึ่งได้เริ่มทำการฝึกอบรมมาแล้วตั้งแต่ ธันวาคม พ.ศ. 2545 จนถึงปัจจุบัน และเราจะเก็บเล็กผสมน้อยเอามาเล่าสู่กันฟังในคอลัมน์ “กระบวนการเรียนรู้แบบบูรณาการ”

ฉบับนี้ก็เป็นเรื่องเบาๆ ของน้องๆ โรงเรียนบ้านฉางกาญจนกุลวิทยา อ. บ้านฉาง จ. ระยอง ที่ทำการศึกษาเรื่องปูลม เป็นการศึกษาของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย จำนวน 30 คน ตั้งแต่วันที่ 17-21 มีนาคม 2546 โดยมีอาจารย์ภรณ์รวี เอี่ยมสมบุรณ จากจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย น.ท. หญิงนันทพร เกาสวรรณ และ ร.ท. หญิงรัชนิย รุกขชาติ จากกรมวิทยาศาสตร์ทหารเรือ เป็นผู้ถ่ายทอดความรู้ และเจ้าหน้าที่ อพ. สธ. และ นสร. เป็นพี่เลี้ยงคอยดูแลจากการบันทึกภาพของพี่ๆ และการบันทึกข้อมูลการเรียนรู้ของน้องๆ ก็ออกมาเป็นเรื่องเป็นราวดังนี้

ก่อนศึกษาก็ต้องมาหาหัวข้อศึกษากันก่อน หลังจากการปรึกษาหารือกันแล้วก็สรุปว่าจะทำการศึกษาเกี่ยวกับชีวิตของปูลม ดังนั้น พี่วิทยากร ก็ต้องให้ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับปูๆ กันก่อนจะไปศึกษากันจริงๆ

จับปูมาดูพฤติกรรม วัดขนาด ให้อาหาร ก่อนปล่อยกลับสู่ธรรมชาติ

บันทึกของน้อง

จากการศึกษาปูมของน้องๆ โรงเรียนบ้านฉาง กาญจนกุลวิทยา ทุกคนก็ทำบันทึกความในใจออกมาดังนี้

การปฏิบัติตัวเราต่อปู

- คุณทำ : เราได้นำปูที่ท่านวิทยากรเตรียมให้มาศึกษาลักษณะต่างๆ ของปู
: เราจ้องปูเพื่อศึกษาพฤติกรรมของปู
: เรานำปูมาขังไว้ในโหล
- คุณธรรม : ให้อาหารปู เพื่อช่วยไม่ให้ปูหิวจนตาย
: เมื่อทดลองเสร็จเราก็ปล่อยให้ปูกลับไปอยู่ในที่ๆ ปูควรอยู่
: เรารักษามปูอย่างดี เพื่อไม่ให้ปูพิการ หรือตาย

การปฏิบัติของเราต่อสิ่งแวดล้อม

- คุณทำ : เหยียบต้นไม้ต้นเล็กๆ โดยไม่ตั้งใจ
- คุณธรรม : สิ่งที่มีอยู่ตามธรรมชาติ วังที่อยู่ที่เกาะเสมสารเราก็ไม่นำกลับไป สิ่งไหนที่เรานำมาจากบ้านเราก็ไม่นำกลับไป

การปฏิบัติของเราต่อเพื่อน

- คุณทำ : ส่งเสียงดังรบกวนผู้อื่นในบางเวลา
: หัวเราะเพื่อนเมื่อเพื่อนออกไปรายงานหน้าชั้น
- คุณธรรม : รู้จักความสามัคคี
: รู้จักแบ่งปัน
: เอื้อเฟื้อ ช่วยเหลือกันในยามที่เพื่อนเดือดร้อน
: ช่วยสอนบางสิ่งที่เพื่อนไม่ทราบ

บันทึกจากน้องจตุพร ชัดคง ชั้น ม. 4/1

การปฏิบัติตนของเรา

- ตอบ : - ได้ศึกษาอวัยวะของปูม ศึกษาถึงรูปลักษณะของปู หน้าที่ของอวัยวะแต่ละอย่างทำหน้าที่อะไรอยู่ตำแหน่งไหน ศึกษาถึงความสามารถของปู
- การเฝ้าดูพฤติกรรมของปู การไปขุดรูเพื่อศึกษาอาจทำให้ปูตายได้
 - ขุดปูมมาศึกษาถึงพฤติกรรมของปู เช่น การเคลื่อนไหว การพรางตัว การกิน และอาหารของปู
 - ตัดขาปูเพื่อดูปริมาณของเนื้อปู เพื่อการศึกษาและพัฒนาให้มีเนื้อเพิ่มมากขึ้น เพื่อพัฒนาไปเป็นปูเศรษฐกิจ
 - ซึ่งการศึกษาแต่ละองค์ประกอบของปูอาจทำให้ปูในธรรมชาติหมดไปและอาจจะเป็นการเบียดเบียนปูที่อยู่ตามธรรมชาติ

- ต่อสิ่งแวดล้อม : - ไปขุดทรายบริเวณชายหาดเพื่อหาปูเป็นการทำลายที่อยู่ของปู และขุดทรายเพื่อทำเป็นที่กั้นเขตแดนของปู อาจทำให้สิ่งมีชีวิตที่อยู่ในทรายเหล่านั้นตายได้
- การเอาไม้หรือสิ่งอื่นใดมาทำเป็นที่กั้นเขตแดนบริเวณชายหาดที่ไม่ใช่วัสดุที่อยู่ตามชายหาดเป็นการทำลายสิ่งแวดล้อม
 - สิ่งมีชีวิตที่อยู่ตามธรรมชาติ ที่เรานำมาศึกษาและสำรวจอาจทำให้ธรรมชาตินั้นเสียสมดุลและไม่เกิดสมดุลทางธรรมชาติ

- ต่อเพื่อนๆ : - ได้จับกลุ่มกันศึกษาแต่ละเรื่อง มีการแบ่งงานกันทำ แต่ละคนก็จะมีหน้าที่ๆ ต้องทำและนำข้อมูลมาทำรายงานหรือเสนอ
- ได้พูดคุยกันในแต่ละเรื่องที่ได้เห็น ได้รู้มา ในการที่มาศึกษาที่เกาะเสมสารแห่งนี้ คือเพื่อนอาจจะเห็นสิ่งที่เราไม่เคยเห็นไม่เคยรู้
 - แบ่งปันความรู้กันกับเพื่อน เพื่อนอาจไม่รู้แต่เรารู้ เพื่อนก็มาขอคำปรึกษากับเรา หรือเราไม่รู้เราก็จะไปถามเพื่อน

บันทึกจากน้องสันต์ สุขสวัสดิ์ ชั้น ม. 4/1

มุนีมีรางวัล

Kwangtaiwai@chaiyo.com โดย หนูดา

สวัสดีค่ะ มุนีมีรางวัลฉบับนี้ก็เป็นฉบับแรกของปี 2547 พี่ก็ขอสวัสดิ์ปีใหม่กับน้องๆ สมาชิกทุกคนนะคะ ส่วนจุลสารสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียนก็ได้ก้าวเข้าปีที่ 9 แล้วนะคะ ปีนี้พี่ก็จะได้นำเกมสนุกๆ มาให้น้องๆ สมาชิกสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียนได้เล่นกันอีกเช่นเคย และพี่ก็หวังว่าน้องๆ สมาชิกทุกคน ก็คงจะสนุกกับเกมที่พี่ได้คิดให้เล่น หากน้องๆ สมาชิกคนใดมีเกมสนุกๆ อยากให้เพื่อนสมาชิก ได้เล่นกันก็ส่งกันเข้ามานะคะ พี่และทีมงานจะพิจารณาลงในมุนีมีรางวัล ในฉบับต่อไป ค่ะ

เกมจับผิด

กติกา ให้น้องๆ สมาชิก เปรียบเทียบจากรูป 2 รูป ของผลไม้แต่ละชนิด มีผลไม้ทั้งหมด 6 ชนิด โดยแต่ละชนิด มีจุดที่ไม่เหมือนกัน ให้น้องๆ หาจุดที่ไม่เหมือนกัน และวงกลมล้อมจุดที่ไม่เหมือนกันหรือบอกว่าเป็นจุดไหนมา พร้อมทั้งเขียนชื่อวิทยาศาสตร์ ชื่อวงศ์ ของแต่ละชนิดมาด้วยนะคะ เมื่อทราบคำตอบแล้วก็รีบๆ ส่งกันเข้ามาเยาะๆ พี่และทีมงานมีรางวัลรออยู่ค่ะ

ฝรั่ง

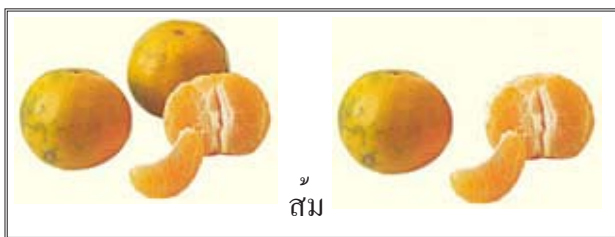
แตงโม

สละ

มะพร้าว

ส้ม

เลมอน

ที่ปรึกษาทางวิชาการ : ศ.พิเศษ ประชิด วามานนท์ ผศ. จิราวุธ จันทระประสงค์ ศ. ดร. พเยาว์ เหมือนวงษ์ญาติ คณะอาจารย์ภาควิชาพฤกษศาสตร์ คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ คณะอาจารย์ภาควิชาพฤกษศาสตร์ คณะวิทยาศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ผลิตที่ : ฝ่ายผลิตสื่อกราฟิก โครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี สวนจิตรลดา เขตดุสิต กรุงเทพฯ 10303

ติดต่อได้ที่ :

นายพรชัย จูฑามาศ

สำนักงานโครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริฯ

สวนจิตรลดา ถ.ราชวิถี เขตดุสิต กรุงเทพฯ 10303 โทร. 0 2282 0665, 0 2282 1850 โทรสาร 0 2282 0665

www.rspg.thaigov.net

e-mail : dongdib05@plantgenetics-rspg.org